

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
19 august st. v.
31 august st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 33

A N U L XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Foie verde . . .

Cântec nou în formă vechiă.

Foie verde porumbele
Sunt pe lume doue stele,
Doue stele miitele,
Scumpe mult inimei mele.

Și nu sunt stele cerești,
Ci sunt stele pământesci,
Stele blând luminătoare,
Diua, nóptea zîmbitoare.

Foie verde lemn domnesc
Scirea-ți spune ce zăresc
În frumoșe doue stele,
Când perdut privesc la ele? . .

Grai în astă lume nu e,
Ce zăresc eu ca să spuie;
Dară blânda lor clipire
E întrăga-mi fericire.

Ține, Dómnă, 'n lume stele
Zîmbitoare, frumoșele;
Nu numai stelé cerești,
Ci și stele pământesci!

A. Bârseanu.

Românul e născut poet și ca poet tră- ește, chiar și cu arma 'n mână.*

Când ceva me necăjește,
Ori ce chin, ce dor să fie
El la mine se preface
Vrënd — nevrënd în poezie.

*Matilda-Cugler Poni, și ori
care Român.*

Cui nu is dragi horile
Bată-l serbătorile,
Că pe mine nu m'or bate
Că horesc și di și nópte
Și-oi hori până la mórte,
Să-mi horesc horile tóte.

Cânt. pop. din Reteay.

I.

Peste câteva zile se încep asentările. De pe tóte
văile s'or adună feciorii în centre spre a fi visitați

* Scrisă în postul Pașcilor 1890.

de sînt ori ba buni pentru miliția? Resună-va vîz-
duhul de chiote și cîntări eșite din sute și mii de
piepturi, chiote și cîntări diverse, de bucurie și de
supărare; dela cei inrolați de supărare, ér dela cei
scăpați de bucurie.

Revocându-mi aminte cum se întemplă asentă-
rile, cum ducerea la oste, cum primele zile ale unui
regrut, cum după aceea viața de casarmă de pe lo-
cul de esercițiu, cum se află ostașul în ajunul unui
resbel, cum în intervalul resbelului și cum după aceea
când i se apropiă timpul reintórcerei la ai sei, mi-
am revocat tot odată în minte și multele poesii oca-
sionale, legate de acestea întemplări, cari le cîntă
feciorii și fetele nóstre din adâncul sufletului; nu le
cîntă de paradă, ci le cîntă ca să-și mai potolască
jarul ce le arde inima.

Din minutul când primarul comunei a cetit lista
celor ce au să mîergă la tragerea de sorți, cade pe
tineret un val de jale, ca o negură, vedënd că mulți
vor fi inrolați și duși la armată, mulți din aceia —
cu deosebire de vor fi resbele — nu s'or mai întórce
la vetrele lor părințești, la părinți, rudenii și pri-
tini. Jalea acésta se manifestă apoi prin cîntări po-
trivite.

Fetele, a căror drăguți is cetiți că au să mîergă
la tragerea de sorți și la asentare, își și ved în gând
pe drăguții lor duși, jurați sub stég și imbrăcați mi-
litărește; și-i presinteză ca ostași și nu mai mult ca
flăcăi cum fure până într'acelea. Deci lucrând, tor-
cënd ori cosind ori indeplinind altă lucrare, fiindu-le
gândul tot acolo, numai scot oftări și prind a cîntă:

Atuncea-mi cîntă tu cuce
Când p'al meu bădiț 'or duce;
Și atunci cîntă și tu țarcă
Când vei vedé că-l imbracă;
Și atunci cîntă și tu cióră
Când vei vedé că mi-l jóră.*

Ar vré adecă bieteles fete ca paserile cerului să
le dee numai un semn mut, și ele numai decăt vor
pricepe ce însemneză aceea. Ér asentările la noi de
regulă se fac primăvéra, când apoi și prinde a cîntă
cucul. Fetele îl aud cîntând și-i respund tot cîntând.

Frunză verde flori mărunte
Cîntă cucu 'n vîrf de munte,
Eu gîndesc că-mi cîntă mie,
Ci el cîntă-a cătunie;
Și el cîntă la voinici
Care se duc de pe aici.

* Tóte poesiiile intercalate sînt din colecțiunea netipă-
rită a subscrisului, care de presint e la on, Academie română
în București spre apreciere și cuprinde 5122 poesii de lume
I. P. R.

Apoi, aducându-și aminte că Némțul duce feciorii, nu pôte săraca fetiță să nu-i impute :

Frunță verde fôia lată,
Némțule, crucea te bată,
I-ai feciorii dela tată
Și drăguții dela fată.

Și :

Mergi drace 'n cancelărie
Și te bagă 'n cel ce scrie
Feciorii la cătănie ;
Bagă-te și printre cărți
Bagă-te și 'n domni in tăți ! (toți.)

Și :

Némțule periț-ar vița
Și ți-ar putređi semința !
Până-s pruncii mititei
Tu nu bagi sēma de ei,
Dacă pruncii cresc in sus
Tu mi-i duci la numeruș ;
Care-s frumoși și cinași
Le dai pușcă și nădragi ;
Cari-s urțiți, bulendroși,
I-i țipi acasă voioși,
Vin acasă, vin in sat,
Și câinii pe ei-i bat.
Câți feciori de trebă furē
Toți cătane se făcură,
Niște ciufuri ce-o remas
Tragu-și clópele pe nas
Și fac la fete necaz.

Apoi tot cu gândul la drăguții cari au să mērgă la «numēruș» pe cari-i și vēd acum luați, jurați, imbrăcați militareșce și duși la regiment, le loveșce un dor și o jale, se vēd singure, departe de iubiții lor — cari pôte in acel moment sânt chiar lângă ele încă — deci erump într'o cântare doioasă :

Nici un dor nu vine tare
Ca dorul dela cătane,
Cātu-i Sibiiu de mare
Num'o cărărușe are,
Prunduită cu năsip,
Merg cătanele tot rēnd
Și mândrele tot plângēnd,
Cu amar și cu necaz
Și cu lacrămi pe obraz.
Strajameșter din companie
Cātu-i lumea numai dórme,
Fără tot șede și scrie
La feciori in cătunie.

Afară-i sóre mândru, care acum primăvéra apare cu atât mai măiestos, cu cât peste érnă-l vedem numai de dor, și atunci, cum đice regele poeților noștri :

Sórele rotund și jalnic se arată printre nori
Ca un vis de tinerēte printre anii trecători ;

sórele primăverei stând mai mult timp pe cer, face de dılele sânt mult mai lungi și mai frumoșă, din care causă și este primăvéra anutimpul cel mai iubit. Fetele nóstre inse étă ce ne spun in cântecul lor, privind la mult destătătórea primăvérá :

Oh, săracă primăvérá,
Mult ești dulce și amară !
Că primăvéra când vine,
La tot omu-i pare bine,
Numai săraca cătană,
Când primăvéra soseșce
Indată la drum porneșce,

la vițelul in spinare,
Plécă la drumul cel mare.

De când cu introducerea călei ferate și prin părțile locuite de Români, nu mai duc feciorii la óste pedestri, ci cu calea ferată. Se putea ca una ca asta să remănă neobservată și necăutată de vine spirit poetic al poporului nostru ? De unde ? Étă cum cântă fetele :

Pe drumuțul Clușului
Merg tot cară ferecate
De cătane încărcate,
Da 'napoia carălor
Maicele feciorilor
Tot plângēnd și suspinând,
Ardev'ar focul de cară
Mulți feciori scoteți din țeră ;
Ardea-ți cară fără boi,
Mulți voinici mai duceți voi !

Încă n'au eșit feciorii din sat, nu se șcie care a fi luat și care nu, numai cât s'a cetit lista celor ce au să mērgă la tragerea de sorți, și fetele, in iubirea lor cea infocată — știind că de ce te temi nu scapi — și-i inchipuesc nu numai luați, dar și duși departe chiar :

Pe marginea Dunării
Merg feciorii ca norii,
Blăstēmând-și părinții
Pân ce i-au făcut pe ei,
Așá mari și frumoșei
Să trecă plumbul prin ei ?
Dar părinții nu-s de vină
Că și ei bugat suspină
Că trec in țeră străină,
Unde nu cunosc pe nime
Numai frunța și érba
Care-i in tótă lumea !

Săracă dragoste dulce ! de câte nu ești tu capabilă ! Nu numai că fetița-și inchipueșce pe iubitul ei departe, dar chiar pe sine se transpune in imagine :

Pe țermuri de Dunăriță
Spél-o pruncă haine multe,
Haine multe și mērunte.
Cătane pe drum trecea,
Prunca decât le vedea
Lacrămile-o podiá.
Cătane din grai grăiá :
De ce plângi tu prunca mea ?
— Am avut un drăguț frate
Și 'au dus némțul departe,
Unde creșce piperiu,
Nu-l mai vēd până-i ceriu ;
Unde 'nflóre tímănea,
Nu-l mai vēd până-i lumea !
Cătane din grai grăiá :
Taie-ți pruncă pērul teu
Și fă pod peste Brașeu
Și mergi tu la frate-teu !
Prunca pērul își tăiá
Pod peste Brașeu făcea,
Pe a ei frate nu 'ntélniá,
Și 'napoi se intorcea,
La Dunăre ajungea
Și 'n apă se aruncă !..

Vede mândra fetiță că se implineșce đicětórea : «de ce te temi nu scapi», deci cântă cât îi ia gura :

Tot de aceea m'am temut
C'a cădē iérna curēnd

Și-a pică omăt la munte
 Și ăr vor chemă răgute,
 Dar omăt la munte cade,
 După ele trimet carte
 Ș-o trimes o carte iute
 Să-i strîngă pe toți la curte.

(Va urmă.)

Ioan Pop Reteganul.

Femeile.

(Studiu istoric-cultural și politic-social.)

(Urmare.)

Din popóarele mai noue ne intereséză mai tare poporul frances, cel anglez și poporul român.

Nu există ó a doua națîă, în privința căreia să se fi scris atăta despre femeile sale, ca despre poporul frances. Nici nu ni ofer alte popóre atăta materiă, ca acésta. În istoria dameilor francese zace în mare parte istoria Franciei, în decomon. Curtea francesă se făcú dátătóre de ton în privința însemnătătîi și poziției sociale a femeilor. Regele Francisc I a fost primul, care și-a impoporat suita sa cu dame. El erá de opinia, că o curte regescă fără dame, e întocmai ca și o grădină fără flori. Dela curtea regescă s'a străplântat părerea acésta și asupra burgesiei și a subminat înflorirea țerei. Pe lângă acea s'a cultivat o galanteriă supraficială, acest ceremonial cochet, care sub numele de »etichetă« a trecut pré curénd și în celelalte țeri. Cu reînflorirea științelor în secul al XIV. s'a ivit de-odată la secul feminin și un zel deosebit pentru studii. Matrone și vergure din cele mai înalte stări se ocupau cu învățarea limbelor latine și grecești, și apăreau ca orătóre în public. Se privia ca o chestie de onóre a se ocupá cu artele și cu poesía, a fi vèrsat în cele mai bune opuri ale literaturii și a posedé o judecată inteligentă în chestiile politice, cari sguduiau pe atunci lumea.

Ca conducătóre acestei mișcări trebuie să însemnăm francesele, cari de comun în secul al XV, XVI și al XVII. întreceau în cultură tóte femeile europene. Istoria ne păstrează o pleiadă lungă de dame francese, cari pentru doctrina lor temeinică și multilaterală se admiră încă și ađi. În jumétatea primă a secului al XVII. s'a recit pe incetul zelul pentru cultura științifică, și alte direcții de gust au intrat în locul lui. Naturalul și neartificialul ocupá erăși locul seu și în loc de a escelá prin științi doctrinale, emulau damele francese printr'o cultură mai mult universală, care n'a remas fără influinți binefăcătóre asupra gustului dominant. Durere inse că și aici a intrat o schimbare spre regresul damelor francese. Ele au devenit acuma numai un product material al modei, care-și atllă satisfacerea în efectul stofelor și mus-trelor purtate.

Din contră se bucură femeile englese de un re-nume general. Ele posed în urma esteriorului lor acea amabilitate femeiescă, care ne atrage atăt de tare. Pe lângă acea se mai adaoge o expresiă de moralitate, care incununéză cu un nimb deosebit tótă apari-nța lor. Nu arare ori inse se escultivá acésta trăsura caracteristică pré tare, și atunci impresionéză ele rece și puțin atrăgător.

Posiția socială a femeiei britice din evul nostru e în parte mai liberă și mai nerestrînsă decât a femeilor din monarchia noastră. Și totuși educarea unei fiice din Anglia nu corespunde închipuirei noastre despre un model de femeie.

Cu cât ocupá părinții un rang social mai înalt și cu cât sînt ei mai avuți, cu atăt mai puțin se cresc copilele lor pentru afaceri casnice și familiare. Pofta de lucș și petreceri și un stimulu desvoltat spre un dulce far niente sînt ficele Angliei proprii. Mai puțin se refer aceste ăise la clasele mijlocii. În aceste se dedau femeile mai mult casniciei și educării copiilor și vénéză mai puțin după jocuri și petreceri. Iuvětăturile din școlile publice, pe cari le primesc ficele Albionului se estind mai mult asupra unor lucrări fine de mână și asupra economiei casnice, decât asupra ramurilor științifice, cari nobilitéză spirittul și escultivá simțul.

Ce să ăicem despre femeile române? Cele ce le-am putea ăice, sînt deplin cunoscute tuturor. Istoria păstrează și va păstrá totdeuna memoria reginei poete, Carmen Sylva, și ca să vorbim cu cuvintele secretarului general al academiei române din Bucu-rești, dl Dimitrie Sturđa cu ocazia sesiunii generale din 25 martie (6 aprilie) 1890, »a acelei femei, căreia i s'a dat glas și vers de a mișcá inimele până în adâncurile lor nemésurate... și a ărei veste a trecut într'adevăr, cum ăice Românul, peste șapte mări și șapte țeri.«* — Dară nu ne aminteșce istoria modernă și alte doveđi despre virtuțile femeiei române, d. e. din resbelul cu Turcia din anii 1877—1878? Cine nu cunóșce devotamentul și patriotismul lor în ambulantele acestui teatru de resbel?

E interesant a ști, ce se ăice în comparare despre femeile francese, englese și române: »Francesa se căsătoreșce din calcul, Anglesa din datină, Romána din amor. Francesa își iubeșce soțul până la finea lunelor de miere, Englesa prin tótă viața, Romána etern. Francesa își duce fiica la baluri, Englesa la biserică, Romána în cuină. Francesa posede spirit și fantasie, Engleza inteligința, Romána simț. Francesa se îmbracă cu gust, Engleza bizar, Romána modest. Francesa vorbeșce pré mult, Engleza mai puțin, Romána judecă. Francesa îți ofere o rosă, Engleza o georgină, Romána o violă. Preponderanța Francesei zace în limbă, a Englezei în cap, a Românei în inimă.

În privința dreptului juridic a ocupat și ocupá femeia de multe ori o altă poziția ca bărbatul, mai cu samă în timpurile antice și în parte și în cele prezente, cea ce se baséză pe întreg naturelul și ființa sa. De acea li s'au acordat femeilor și órecari prerogative juridice, d. e. la chizeșie. Epitropia sec-suală asupra persónelor necăsătorite din secul feminin, care și așa nu se estinde asupra femeilor, cari pórtă comerțiu, încât priveșce negotul lor, există în prezente numai ici și colo, și se înlăturéză de cătră legislațiunea ast nouă din ce în ce tot mai tare. Unde există ea inse, nu póte apăre femeia înainte forului tribunalului, în locul ei apare epitropul seu nașul seu. Pentru femeia căsătorită pórtă agendele bărbatul. De are o persónă feminină să dapună un jurământ, pune ea mână cea dréptă la pept, pe când bărbatul rădică în sus cele trei degete ale mînei drepte.

În privința jurisdicțiunii penale domniă în timpurile mai antice o deosebire între bărbat și femeie, care mergea mai departe. În órecari puncte se pedepsia o femeie pentru delict mai slab decât bărbatul. Pedepsele corporale se streformau în alte pedepse, mai puțin severe. Câteva pedepse cu mórtea erau destinate pentru femei, așa legarea într'un sac și inecarea. Crime comise contra femeilor se pedepsiau mai aspru, așa în órecare direcția și ofensările

* Veđi »Familia« anul XXVI. (1890) pag. 188.

de onoare. În timpul prezente există numai o deosebire, încât la pedepsele cu detragerea libertății se deosebesc ambele secse, și delicventul feminin se condamnă la o pedepsă mai ușoară, corespunzătoare chemării sale, era anumitele aspriri ai pedepsei s'au casat cu totul.

Un privilegiu deosebit se acordă în evul mediu vergurilor. Se declară una ca acesta, că voește a se căsători cu un delicvent condamnat la o pedepsă de moarte, se pardonă acela. Tot așa un succes obțineau și întrepunerile damelor din sfere mai înalte, cedându-se simțimentelor lor fragede în mod cavaleresc.

Poate nu va fi neinteresantă și o comparație între crimele, ce le comit mai cu samă ambele secșuri indeosebi. Fărte adese dăm peste furt. Spre a esplică apariția acesta în mod psihologic se dice, că acesta se comite adese din cauza completării garderobei și bijuteriilor, așadară pentru de a face un efect plăcut. Vanitatea seduce nu arareori servitoarele spre defraudarea lucrurilor stăpânilor lor.

O altă observare psihologică e aceea, că femeia decă se decide spre crima cea mai grea, își ia refugiul la mijlocirea veninului. Istoria cunoșce pe francesca Lafarge, Ursinus, Catarina de Medicis, germana Margareta Gottfried, italiana Lucreția Borgia ș. a. d. a. Ce e capabilă o femeie, decă și trece marginele naturii sale, ne arată marele poet englez Shakespeare în persóna Ladei Macbeth, ne învătă istoria revoluțiunii franceze, cu care s'a ocupat și o penă feminină, cea a Madamei de Staël.

Ce priveșce dreptul public, nu participă femeia imediat la politica statelor. Femeia are să pörte sceptrul moravurilor. Și de și s'a îndreptătit ea în timpul mai nou a asistă la desbateri politice publice, totuși e eschisă ea dela dreptul alegerei, atât cel activ cât și cel pasiv. Numai America ne surprinde din când în când cu ceva nou pe terenul acesta. Chiar și a fi membre la intruniri publice li e oprit femeilor ici și colo. Cumcă în unele state europene e îndreptătită femeia a sta în fruntea conducerii, a ocupă tronul, e deja cunoscut. Cumcă până devine majoren capul statului, pöte se conducă reginamamă afacerile statului, ne învătă istoria.

În privința mult discutatei emancipațiunii femeieșci, s'au rădicat deja multe voci pentru imediata coordine a ambelor secșe. Inse apărătorii opiniei acesteia uită, cumcă noi nu putem creă pentru a doua oră lumea, ci avem să ne luăm directiva după dënşa, așa după cum e deja creată. Ei uită, că scoțându-se omul din cercul seu de activitate amăsurat naturii sale, nu devine mai puternic seu mai fericit.

Idea lor se pöte asemănă cu idea acelora, cari voese a elimina împărțirea neegală a averilor din mijlocul societății omenieșci. Ei ar trebui mai înteu să asemeneze toți omenii. Și acesta nu-i va succede omului singur numai nici când. În privința acesta grijeșce o mână mai înaltă și o putere mai mare, cu care nu s'a putut compară omul niciodată.

Și totuși chestia femeilor nu e mai tineră decăt omenimea intrégă. Ea a trecut prin multe fase, și și va mai schimbă de multe ori rolul, până ce se va pune ad acta. Deslegarea ultimă a aceste chestii nu va fi în fine alta, decăt realisarea programului, pe care-l stipulăză chrisovul cel mai vechiu al omeniei înainte de crearea femeiei:

»Nu este bine să fie omul singur. Îi voi creă un ajutor pe lângă dënșul.« De regulă se priveșce ajutorul acesta numai unilateral, cea ce-i și punctul principal, el se priveșce numai referitiv la însoțirea căsătorală.

Inse e greșit a cugetă, că numai prin căsătorie

și se impune femeiei datoria, seu mai bine đis, i se acordă dreptul, a cooperă la prodota omeniei.

Nu ca sclava bărbatului, dotat cu membre mai tari, ca în timpurile antice, și nici în desprețuire totală, ci amăsurat capacităților sale naturale, și tot așa ca și bărbatul cu încordarea tuturor puterilor sale, să participe femeia, fie în stadiul căsătoriei seu necăsătorită, după dreptul care-i compete la activitatea timpului și poporului seu. Căci numai prin lucru devine omul matur și folositor, și spre acesta maturitate și acest folos comun, adecă spre dezvoltarea perfectă a tuturor puterilor, ce-i sânt date dela natură, și prin urmare și spre independența născută din dezvoltarea acesta a puterilor sale, e chemată tot așa de bine și femeia ca și bărbatul.

De apare așadară femeia în prima linie în însoțirea sa strînsă cu bărbatul prin legătura căsătoriei ca ajutorul acestuia, posede ea de sigur în direcția acesta un cerc fărte mare și verosimil frumos de activitate, care se estinde mai departe și e de a se înțelege mai afund, decum sântem dedați a apreții situația acesta. Căci tocmai din firea lucrului se cunoșce, că femeiei i-a picat prodota cea mai responsabilă din activitatea omenieșcă. În tăcere și neobservați se produc simburii mării venitoare. Și unde se potriveșce aserțiunea acesta mai bine, decăt pe câmpul de activitate al femeiei? Atât ce se atinge de partea materială și financiară, cât și până la influința cea mai înaltă asupra viitoare generațiuni din patriă.

Prin mâna unei mame de familie trec din an în an o sumă de cheltueli pentru viața economică, portomeneul seu nu pausăză nici o đis seu o oră măcar. Decă calculăm numai opt milioane de mame de familie în monarchia noastră, ce sumă colosală de avere națională nu se administrăză printr'ensele? Și n'r'adever nu șcim noi ore, cum se întemeiează prin o mamă de familie tot așa binele material al unui bărbat seu al unei familii, precum se și causăză ruinarea lui totală! Nu vedem, cum absorbesc pofta de lucș și petreceri, cari întrec puterile bărbatilor, averea lor de tot, ba ruinează chiar și averea soției?

Dară nu numai acesta, ci și negligența și nepăsarea de economie, lipsa de ordine și chivernisire, pot condiționă pe incetul decăderea economiei, precând din contră, printr'o administrare adevărat economică, prin ținerea la un loc a celor prezente și întrebuițarea lor prudentă, se măresc tesaurile, se produce o stare bună materială și se adună averi. — Și ore nu e consult, ca femeile să invețe în direcția acesta și pe bărbati, să-i indatineze a și purtă așa agendele, seu a fi astfel activi în chemarea lor? Esemplul femeiei impresionăză adănc asupra bărbatului, și precum în administrarea economică a casei sale, va vedé femeia înțeleptă tot acel rezultat și în administrarea agendelor bărbatului seu. De cooperăză ambii soți după o directivă, va remuneră un câștig comun activitatea lor conșciințică.

Nu sânt așa femeile corifeii adevărați ai financelor, și nu participă ele tot atât de tare la binele material al familiei, comunelor și statelor! Ele sânt active în interesul omeniei, și lucrul lor nu e nici înzădar, nici e de disprețuit. Fireșce spre acesta trebuie femeile crescute, trebuie deja educate ca fiice în casă, avisându-se de a se interesă de afacerile casnice, și la creșcerea lor în școli trebuie ele făcute cunoscut cu tôte acele învătăuri, cari prosperează binele economic. Șciinți în chemia culinară, și cele în economia poporală, încât privesc aceste din urmă casa și averea privată, aduc pentru o femeie indoit mai mult bine, atât în cercul familiar, cât și față cu lumea esternă, decăt decă învătă fiicele de

casă cu o ostenelă reu remunerată a cită câteva frase engleze și franceze.

Viițoarea stăpână de casă ar fi de făcut cunoscută cu proporțele adevărate asupra cheltuielilor și veniturilor, asupra câștigului și consumării precum și asupra capitalisării, asupra lucrului și plății, în scurt asupra tuturor aparințelor și legilor economice, cari o fac aptă și a purtă singură agendele în chestiile cari se referesc la partea financiară a vieții casnice.

Inse femeia e totodată și cel mai bun și mai competente medic și consilier sanitar al casei. Nu putem negă, că casa ca atare e vatra unei mulțimi de boli. Curățenia și un aer prospăt, alimentația regulată și îmbrăcăminteacomodată zac eschisiv în mâna mamei familiare, și dela densa depinde viața și sănătatea membrilor familiei. Nu e necesar a pretinde aici o stare materială și o avere deosebită. Și în familia cea mai săracă se pot îngriji aceste. O curățire la timp a despărțiturilor de locuit și dormit, precum și a trupului, ventilarea ferestrelor spre câștigarea de aer prospăt, ordine punctuală în mâncări și beuturi și o îmbrăcăminte potrivită pentru fiecare anotimp, încât nu întrec cheltuielile pentru această marginele budgetare, cooperază incontestabil în privința sanitară, și cine ar puté ajută și lucră aici mai mult decât mama, stăpâna casei?

Și acuma să trecem la bôlele epidemice. Asupra cui zace în speciă grija, cine se pôte interesă mai mult și mai bine, ca se nu să intrelase nimic, ce conlucră la delăturarea bôlei, decât mama casei? Cât se pécătuește în privința acésta, câte le are mama pe conștiința sa, fără a presimți ea măcar, unde și cât a greșit! Firește și aici se impune, ca ea să se facă cunoscută cu regulile cele mai principale sanitare cu privire la nutremânt, locuință, îmbrăcăminte și modul de viață.

Cât de mult mai însemnate sânt atari lucruri, decât alte obiecte, cari sânt frumóse și fac impresii tóte bune, dară nu influințéză într'asă un mod asupra vieții! Și óre n'avem a crește statului un popor vigoros, care să fie în stare a se întrepune și în momente de pericol pentru apărarea patriei și averei proprii.

Deja Grecii antici, mai cu samă Spartanii puneau un pond mare pe acésta, și nu ne spune un proverb latin: »In corpore sano, mens sana.« Căci nu numai pentru copii, dară și pentru capul familiei e o binefacere, decă se pórta în casă grija pentru binele seu material și corporal, și deplin sănétos pôte să-și implinésca el chemarea sa socială și folosí astfel totdeuna în mod salutar patriei și poporului seu.

Óre nu ducem mâi ales noi Românii o lipsă totală de capitaluri, cari, abstragënd dela ori ce materialism nesățios, ni-ar aduce în timpurile aceste, unde esercéză averea propriă în emulare cu cea a celorlalte nații efectele deosebite pe tóte terenurile politice și sociale, și nouă ca unui popor tinér, fructe neprețuit de însemnate? De avem bani, avem presa noastră respândită, avem fel de fel de institute științifice și sociale, avem politica, economia, comerțul nostru, ne putem pune în rënd cu tóte celelalte nații, cari conlocuesc cu noi monarchia. Putem atunci crește din mijlocul nostru tineri, cari ajunși odată la ținta scoposită, să se întrepună pentru binele nației sale, și să n'aibă a se luptă abia de atunci încă și mai greu cu cele țilnice, și calculă tóte mărimele matematice și nematematice, pentru ca să se susțină pe nivoul estern social, care-l pretinde dela densii represintanța și chemarea lor respectivă în centrul societății omenesce. Vedeti, și aici se pune o parte mare a lucrării pentru omenime în mâna femeilor!

Și acuma partea morală a întregului traiu co-

mun, elementul psychic, cât de mare nu e aici influința femeiei? Într'adevăr nu există o chemare mai frumóasă și mai sublimă, ca aice al femeiei! Ea e dóră simbolul și represintanța frumuseții, nobilului și bunului. Tóta viața sensitivă se intrunește într'ens'a, dela densa vin tóte simțemintele cele bune, cari lucră în peptul bărbaților. Astfel legă și dominéză ea elementul dur și selbatic al bărbatului vigoros.

(Va urmă.)

Averchie Macoveiu.

S o n e t.

Atât de multe ori ți-am ăis melancolie,
Să-mi dai măcar o clipă, numai una, pace;
Destul îmi este doliul, ce mai vrei a face?
Și-ășă străină-mi este ori ce bucurie.

De când cu-a »Ei« plecare 'n lumea fericită;
De când mi-o răpise sórtea blăstemată;
Te 'ntreb: Văcut-ai ochiu-mi vesel vreodata
Ori clipă de odihnă 'n viața-mi veștejită?

Ei nu! căci vecinic strîns legată e de mine
Durerea după ființa »Ei« atât de scumpă
Și nici o rază de nădejde nu mai este.

Vieța fericită, îmi e poveste;
A mea? cu dor aștept ca mórtea să mi-o rumpă;
Căci tot ce simt și am, dureri sânt și suspine.

I. M. Ritișorean.

Némțul și păcurarul.

Anecdota populară.

Un némț avënd odată poftă de vênat — ce des se întâmplă — luând pușca în spate plecă pe câmpie. Au umblat în deal, au umblat în vale, trecut-a peste fenețe, ogóre, căutat-a printre surpăturile dealurilor, scutură tóte tufele, po-coit-a și stricat-a tótă érba de pușcă avută cu sine, dar par că eră blastém, că epure ori alt vênat ca 'n palmă. În alergarea lui peste câmpuri, uitase că au trecut peste hotarul comunei lui, ba a făcut ce a făcut, de necaz, ș-a perdut și merindea luată pe întréga ăiua.

Așă se făcú séra și némțul nu mâncase întréga ăiua măcar o imbucătură.

Ostenit și rupt de fóme, departe de casă, merindea perdută și vênatul ca 'n palmă, puse pe némț pe gânduri că ce e de făcut? Se uită spre casă dar îl prind fiori reci, de o parte că este flământ și obosit și nu ar puté curënd ajunge; de altă parte mergënd acasă făr de vênat numai cină și nópte ticnită de bérfelele muerii nu va avé. Se hotări deci să tragă la stâna cea mai apropiată unde văđu o lumină ce o făcuseră niște păcurari pentru de aș face ceva de mâncare.

Ajunse némțul curënd, căci nu eră departe, — dete bună séra, la ce primi drept intimpinare o droice de căni lătrând, dar cari inse prin glasul unui păstor fure indată imprășciați și liniștiți.

Apropiându-se mai bine de stână, păstorii mult se mirară, inse îl primiră cu afabilitatea indatinată românului.

— Bine ai venit jupâne, — incede unul din ei, — dar ce vânt te-a bătut pe la noi, e de voe ori de nevoe ?

— Cam de nevoe, — răspunde jupânul — nu avui ce lucră, ci me pune naiba astă dimineta să plec la vânat, de și muerea me sfădi reu, că nici odată nu fac ceva ispravă, — eu inse fără a o întrebă mult, plecai. Dar după ce plecai să fi făcut ceva ispravă, să fiu pușcat măcar un lucru cătuș de mic nu m'ar fi, inse totă ziua umblai și cum am plecat de acas cu straița golă gătită auume pentru vânat, etă așa am să me întorc. Ba după un necaz veni și altul că perdui și bucatele. Acuma rupt de fôme și ostenit pământ, ve rog să me primiți peste nopte la voi în stână.

— Bucuroș jupâne, — le răspund ciobanii, — cu tot dragul, căci mulțam Domnului loc este destul.

Aședându-se și nēmțul pe lângă foc — pe care eră pusă căldarea cu mămăligă tocmai gata, — unul din păcurarii luându-o o turnă pe lopătar*, de uitându-te la ea — cum eră de o palmă 'n dungă și tremurâ pe măsă îți făcea gura apă de gândiai să o mănâci cu ochii.

Păcurarii ca la stână scôseră brânză și cu drag invitară și pe jupân să ia parte.

Jupânul lipit de fôme nu așteptă să-l cheme de doue ori, ci fără șovăire se apropie de măsă intinsă și se puse a mănâca de-ți eră frică.

Au mănecat pân abia se putea clintî din loc, căci Țeu eră și vremea că sôrele ajunsese bine la buric.

După mănecare — precum este datina nēmțului — începă a se desbrăcă și înainte a se descălta, — căci eră ca toți vânătorii încălțat în opinci — deslegându-și curelele dela picioare Țice păcurarilor.

— Măi feciori! etă eu m'am desculțat și să șciți! îmi pun curelele aici lângă mine și voi să aveți grijă de ele că fiind unse nu cumva să mi le rōdă vre un câne!

— Nu jupâne, odihneșce fără grijă! câinii noștri nu rōd curelele la ômenii cuminte, i răspunde unul din ei.

Fără grijă nēmțul se și culcă și dôrme dus!

Dimineta se scôlă, incede a se îmbrăcă, dar când vré să se încalțe, ia nēmțule opincile cu curele cu tot decă ai de unde! Ingrijat întrebă pe păcurarii Țicând: că unde-i sânt curelele?

— Le va fi ros vre un câne — i răspunde tot cel de sêra.

— Ei bine! dar nu ai Țis chiar tu, că câinii voștri nu rōd curelele la ômenii cuminte. Deci tu ai mințit și ești om de nimica?

— Nu jupâne — Țise păcurarul. — Dta să fi fost om cuminte, nu ai fi pus curelele pe lângă dta jos, ci le ai fi aninat (acățat) în vre un pom din giurul nostru și atunci câinii noștri de sigur nu le-ar fi stricat și ros!

Jupânul ne mai având ce să Țică, vȚdend că mintea-i nu-i mai mare decăt i ajunge vȚrful nasului și că păstorul are totă dreptatea, luându-și cele avute pe lângă sine, iș căută de drum și DumneȚeu șcie ce va mai fi pățit acasă după ce se va fi întelnit cu muerea.

Maidan, în iulie 1890.

Aurel Iana.

Mănunchiul.

— De André Theuriet. —

(Incheiare.)

Cărmi și eu începui să vislesc, dar de astă-dată mult mai incet. — Luna, care se urcă mereu, aruncă o rază largă pe totă lungimea lacului; munții acoperiți de aburi arginții avéu o înfățișare feerică și departe, în spre Doussard, un foc aprins de vr'un cioban pe o culme, ne trimitea lumina sa roșie.

— Ai fost dumneata la Mont-Blanc? me întrebă tinêra prințesă, care incredințată, fără indoielă, de purtarea mea, judecă că ar fi cuviincios să vorbescă ceva cu mine.

— Acum viu d'acolo... Am ajuns la lacul Ancyului, trecend prin găturile Aravisului, Thonului și Tournettei.

— Va să Țică ne cunoști bine lacul!.. Nu e așa că e frumos?

— Da, mai cu samă acum.

— E frumos tot'dauna, răspunde repede; câte odată e așa de limpede și de străveziu încât îți vine să te arunci într'ensul... Ah! apa... îmi place apa la nebulie!.. Țise ea virindu-și cu poftă mâna în urma arginție ce lăsă vntrea.

— Pôte că ești vr'o Țină d'a lacului acesta, Țisei și eu privind-o minunat.

— Aș vré să fiu... Se Țice că lacul are Ține, căci șci?.. ești pe un lac cu legende.

— Adevêrat?

— Da, ômenii de pe aici povestesc că chiar în locul unde sântem noi acum s'a cufundat un sat fiind că locuitorii nu au vrut să dea salaș unei cerșetore bêtâne care eră Țină. În noptile când e lună plină, cocoșii satului cufundat cântă în fundul lacului și clopotele bat ca pentru slujbă... Ascultă... nu auȚi un sunet depărtat de clopote?

Sta aplecată pe marginea luntrei și asculta rîdend și lăsând să-i picure printre degete picături care schînteau la lumina lunii.

— AuȚi? me întrebă êr.

Me apropiasem. Capetele nôstre mai-mai se atingeau și ascultam cu supunere. Ca să remân acolo, aș fi creȚut și mărturisit tot ce ar fi dorit dênșă, și chiar în realitate mi se părea că aud o musică nehotărită și desmierdătore. Pôte că erau bătăile inimii mele, căci eram tare mișcat lângă prințesa aceea drăgălășe, cu mijlocul subțire, cu pȚrul bălaiu și ochii fermecători. Apoi mirosul îmbêtător al cyclamenelor mi se urcă la cap.

Șiit!.. urmă dênșă cu o înfățișare tainuitoare, punendu-și degetul ud pe buze, ne chiemă Țina lacului...

În tăcerea noptii se auȚia în depărtare sunetul unui corn și printr'un ciudat efect de acustică, fanfara depărtată părea că ese din fundul lacului.

— Ba mi se pare că e un corn de vânătoare, reluă dênșă începend să rîdă când îmi vȚdă fața încremenită, ochii deschiși și gura căscată.

— Dumneata, Țisei atunci cu o pornire de dragoste, dumneata ești Țina care împărtășești lacului tôte farmecele dtale!

Începă să rîdă êr, și fiind că acum vislam, trăsêră curend la mal lângă o vie dincolo de care, la lumina lunii, o vilă frumôsă își arată acoperișurile de olane cu doue foișore înapoi, unite printr'o loggia italianescă pe care se cățarau plante suitore.

De-odată o formă nêgră aplecându-se peste parmaclieul loggei, Țise fetei:

* Așă se numeșce scândurêua pe care se pune totdeuna mămăliga și care ciobanilor adese le serveșce de măsă.

— Nadia, Nadia, sue-te sus, să nu recești!

— E mătușe-mea, șopti Nadia... Îți mulțumesc, domnule, și nopțe bună... Fii bun de legă și luntrea... Fiind că nu ești luntraș nu-ți pot plăti trecerea și cu toate astea, aș vré să-mi plătesc datoria ce am cătră dta.

Părû că se gândeșce puțin, apoi luând repede dela brâu mănunchiul de cyclamene, și aruncându-mi-l, dișe:

— Adio; păstréză florile acestea în amintirea dînei lacului!

O pornii pe mal înainte și in curêndă vreme pieri subt platanii vilei.

A doua di de dimineță eu și cu tovarășii mei, plecarâm și de atunci n'am mai vëđut pe drăgălașa prințesă.

Și ecă-me peste douedeci și cinci de ani ér pe malul acestui lac fermecat. Vila se vede și acum între vii cu foișorurile ei, cu acoperișurile de olane și logia verde. Cyclamenele deschid mereu pe marginea pădurilor de brađi florile lor roșii, imbălsămate. Turiștii tineri, curagioși și sprinteni tot coboră, cântând, povênișurile rîpóse ale Tournettei...

M'am dus cu barca pe lac la locul unde s'a confundat satul legendelor... De geaba am ascultat!.. n'am mai auđit nici glasul dînei, nici clopotele bătênd... N'am mai auđit bătênd decât numărul celor cinci-đeci de ani ai mei, in vreme ce notele melancolice ale brotăceilor păreau că duc cernirea tine-reței mele care a zburat, și a tovarășilor mei, cari au murit.

Dumitru Stăncescu.

Poesii poporale.

Plécă mândra pe uliță
Gata ca ș-o peuniță
Și badiu plécă pe drum
Gata ca și un pëun,
D'amêndoi s'o întêlnit.
Ea o rîs și el n'o rîs,
Înima i s'o aprins
Și acasă că s'o dus.
Maică-sa din grai grăe:
Ce ți-i fîco fiica mea,
O te-o nins o te-o ploat,
O bădițu te-o lăsat?
Nu m'o nins, nu m'o ploat,
Nici badiu nu m'o lăsat,
C'amêndoi ne-am întêlnit
La pörtă la Țeligrad,
Este un fîcior zorzonat,¹
Mult in lume o umblat,
Ca soru-sa n'o d'aflat.
Cătră mumă-sa đicea:
Dă-nyi maico pe soru nyie,
Că-ți fac ce-ți place ție,
Pod de argint
Peste pămênt,
Pod d'ar.mă
Peste vamă,
Eu atuncia ț-o-i mai da,
Când luna fi nănașa,
Sórele nănașu mare,
Luciafêru
Stegașu

¹ Impodobit.

Și stelele
Fetele.

El afară d'o eșit
Și tóte l'o implinit
Și din grai d'o grăit:
Hai soro la cununie,
Că așă o fost să fie.
La cununie-o plecat,
Icónele-o lacrămat,
Da icóna Precestii
Din fundu bisericii,
Da nu plânge cum se plânge,
Făr' vèrsă lacrănyi de sânge.
Dela cununie-o vint²
Sora din grai o grăit:
Lasă-me frate de mână,
Să-mi ridic ia³ din tină.
El de mână o lăsat,
Ea in Săcaș s'o ți pat
Și din grai așă grăe:
Trece apa pest'un șchine,
Sufletu nyeu mere 'n ghine;
Trece apa pest'un pai
Sufletu nyeu mere 'n rai.
Decât sôța frate nyeu
Mai ghine mórta 'n përiu.

Vasiliu L. Suciuc.

Cugetări.

Pentru bogăție trebuie noroc, dar pentru noroc nu e nevoie de bogăție.

Când nu poți rîde e dureros, când nu poți plânge e și mai dureros.

Frasa este toaleta spiritului.

Când doi își spun reciproc adevêrul, se chiamă de obicei *injurie*.

Omul nu e decât un vis. Visul nu e decât omul.

S'ar puté fără iubire pe lume? Nu. De ce? Nu șciu.

Speranța in nenorocire e ultimul belciug diu lanțul vieței.

O femeie din gelosie face mai mult decât un bărbat gelos.

Armele femeiei gelóse sînt altele decât ale bărbatului gelos. Femeia e tare și liniștită; bărbatul e slab și turbat.

E bine să ai avere, dar mai bine o femeia care să te iubescă.

Amorul decă s'ar puté spune prin cuvinte, n'ar mai avea preț.

Nici un om nu e sincer, nici chiar amanta cea mai infocată. De ar fi sinceră, iubirea n'ar mai avé un gust.

Frumusețea e egală ađi cu virtutea.

² Venit. ³ Cameșa femeieșcă se numeșce iă.

M i g r e n a.

Bolă și . . . pretețul cocónelor !
 Décă nu vré să priméscă pe cineva :
 — Dna suferé de migrenă . . .

Decă e mániosă pe bărbat, că nu i-a satisfăcut
 vr'un capriciu :

— Dna nu pôte să vie la mésză ; are migrenă . . .

Cu tóte astea migrena e departe d'a fi násco-
 cire, un pretețul ; din potrivă, ea e o bolă fórté se-
 riosă, fórté supérătóre și fórté respândită — atât de
 respândită încât pôte fi întrebuintată și ca cel mai
 comod pretețul

Migrena e o bolă nervosă, de care sufer și bār-
 bații ; dar ea e mai mult tristul apanagiu al femeilor,
 al căror sistem nervos e mult mai slab și mai sus-
 ceptibil de iritare decât al bărbaților. Și bolă acésta
 n'alege vârsta ; dela copilărie și până dincolo de 50
 de ani, femeile sânt espuse la migrenă. Numai dela
 acésta vârsta in sus, incepe să slăbésză și să dis-
 pară.

Prima condiție pentru existența migrenei e un
 sistem nervos slăbit. Impregiurările cari favoriséză
 producerea ei sânt fórté numeroșe ; enumăr câteva :
 șederea îndelungată in odăi neaerate cum se cuvine,
 pré multă muncă intelectuală, hrană neindestulitóre
 și nepotrivită, lipsa de esercițiu, studiarea până târ-
 diu nóptea, *noptile albe*, fumatul mult, abusus de plă-
 céri și emoțiuni, etc. etc.

Causele imediate cari produc accesese de mi-
 grenă sânt de asemene fórté numeroșe și varieză
 dela individ la individ. De pildă : unii capétă migrenă
 îndată ce se spérie de ceva séu se mánie ; alții, când
 și-au încărcat stomahul, ori au mánecat lucruri grele
 de mistuit. La alții e d'ajuns o impresie neplăcută :
 o lumină pré vie, un sunet pré tare, un miros urit.

In timpul accesului, bolnavul suferé chinuri e-
 norme : durere vagă in cap ; apésare la témple, mai
 ades in partea stângă ; de aci durerea se întinde spre
 ochi, unde ea ajunge de nesuferit ; impresionabilita-
 tea simțurilor e sporită atât de mult încât bolnavul
 nu pôte suferi cea mai slabă lumină, cel mai mic
 sgomot. Suferindul fuge de lume, se inchide intr'o
 odaie întunecósă, își infundă capul in perine și nu
 vrea decât un lucru : liniște, liniște absolută. La mi-
 grenă, durerile nu cuprind decât numai o jumătate
 de cap.

Cu tóte studiile, medicii n'au ajuns încă la un
 rezultat mulțumitor cu privința la firea migrenei.
 Nici măcar adevératul sediu al durerii nu se cunóșce
 cu siguranță, pe când unii priveșce nervul tripartit
 și ramificările lui superficiale ca obârșia durerii, alții
 o presupun in nervii din membrana care inveșșce
 creerul. Observațiile ce s'au făcut asupra bolnavilor
 de migrenă au dus totuș la constatări fórté intere-
 sante, mai cu samă in ce priveșce starea vaselor
 sangvine in timpul accesului. S'au constatat doue
 fenomene cu desevershire opuse : la unii, arterele din
 partea suferindă a capului se strimteză, partea co-
 respundétóre a feței devine palidă și rece, pupila se
 dilatăză ; la alții, din potrivă, arterele se lărgesc,
 fața se inroșeșce, se umflă, se face mai caldă și pu-
 pila se contractează.

Ca să scape cineva d'un acces de migrenă, nu
 e lucru greu : de multe ori ajunge o curățenie ori un
 calmant. Dar se cere o cură îndelungară și seriosă
 pentru a scăpă cu desevershire de bolă, ș-a împedică

reintórcerea ei. Pentru acésta e nevoie in primul loc
 de ajutorul medicului, apoi de mișcare, de un regim
 alimentar potrivit, d'un trai cumpétat și regulat. Cum
 bóla e ereditară ea se pôte preveni la copii (ai că-
 ror părinți au un sistem nervos slăbit) prin un re-
 gim regulat și prin gimnastică.

Cât despre migrenă-pretețul, acea se vindecă
 fórté lesne c'o rochie nouă, c'o brățară, une-ori —
 fórté rar ! . . — chiar c'o vorbă dulce și un sărutat.

Dr. L.

Din vieța unei parisiene.

Cu tóte protestările ce s'au ridicat in contra
 cărților de visită, ele urméză a jucá un rol in socie-
 tatea noastră.

O cartă de visită este egală cu o visită, deci
 o femeie n'o trimite unui bărbat. Este inse o escep-
 țione in privința unui bétrân și a unui monah—sim-
 plă prerogativă pentru un om care nu mai este om.
 Bărbații insurați, chiar cei in vèrstă, trimit cei din-
 tétiu cărțile lor unei femei care trăeșce singură. Ea
 respunde trimițénd cartă ei. — Cei neinsurați trimit
 mai întétiu cărțile lor celor insurați ; la aceste cărți
 respunde numai bărbatul. Este cu totul inutil d'a
 trimite un număr egal de cărți cu acela al persónel-
 lor care compune o familie.

Cartă de visită trebuie să fié fórté simplă, să
 aibă dimensiuni potrivite. Adresa se pune jos la
 drépta cărței. Femeile nu pun nici o adresă.

Când nu găsești acasă pe persóna căreia i-ai
 făcut visită, depui cartă indoind-o puțin. Ea inso-
 țeșce ori-ce dar pe care nu-l aduci singur.

Se trimite pentru felicitățuni séu condoleante.
 Cartă de visită se mai pôte întrebuintă pentru o
 comunicare, pentru a esprimá mulțămiriile sale.

Se mai schimbă între ómenii cari s'au in-
 sultat.

Invitațiunile la prânș se fac cu câteva zile ina-
 inte prin grai séu prin scris și trebuie să se respundă
 îndată, prin regrete séu mulțămiri ; refusul nu ne dis-
 penséză de a face, in timpul șeptémănei, o visită.

Invitații sosesc câteva minute inaintea orei fic-
 sate, nici odată după. Stăpânii casei așteptă in sal-
 lon. Când se anunță că mésză e servită, bărbații dau
 brațul dnelor care le au fost desemnate de stăpána
 casei. La mésză se vor pune lângă dênsele. Stăpânul
 casei trece cel dintétiu in sala de mánecare dând bra-
 țul celei mai in vèrstă, séu in óre-care circumstanțe,
 cea care ocupă o pozițiune mai înaltă. Stăpána casei
 vine cea din urmă chiar decă dá brațul unei persóne
 insemnate. Curtenia cere ca femeia invitată să fie
 pusă mai presus de bărbatul.

Mésză trebuie să fie destul de mare, pentru ca
 să se pótă pune pe ea tot ce compune serviciul și
 spre a nu se loví cótele invitaților.

Talerul se pune între furculiță la stânga, și in-
 tre cuțit și lingură la drépta.

Numérul paharelor trebuie să fié in raport cu
 numărul vinurilor ce se servă, astfel de obicei se
 pune un pahar pentru vinul ordinar, unul pentru
 Madera, unul pentru vinul de Bordeaux, unul pentru
 Șampanie.

Pentru vinurile grecești, spaniolești, siciliene, se
 întrebuintează un mic pahar de cristal, pentru cele de
 Rin un pahar verde.

Supă se serveșce inainte d'a intrá invitații in
 sala de mánecare. Numai vinul ordinar se pune pe

mésă, celelalte se varsă de feciori, spunând incet ce fel de vinuri sânt.

Cuțitele și furculițele în genere se schimb la fiecare fel de bucate, dar acesta este indispensabil după ce s'a servit peșce.

Friptura se taie în genere de sufragiu, după ce a fost vădută de invitați, dar acest obicei începe să dispară.

Serviciul trebuie să fie făcut fără cel mai mic sgomot.

Prima persoană căreia i se servesc bucatele este dómna care stă la dreapta stăpânului casei, apoi se servă vecină-sa din stânga și așa mai departe.

Același lucru se face în privința bărbaților. În timpul mesei nu se vorbește politică.

Asemenea nu se mai ciocnesc paharele, se ridică numai un toast ca în Englitera, în genere de stăpânul casei.

Când s'a sfârșit mésa, stăpâna casei se scólă cea dintâia; fiecare dă brațul vecinei sale.

B o n b ó n e.

Un profesor avea obicei să bată totdeauna pe un băiat, când îl întrebă ceva și nu vrea să spuie că el e vinovatul. Dela o vreme băiatul ca să scape de bătae, de multe ori mărturisă și lucruri pe care nu le făcuse.

La un examen, profesorul îl întrebă :

— Cine a făcut lumea ?

Școlarul tăcu.

— Spune, mișelule, continuă profesorul, cine a făcut ?

Atunci băiatul, socotind că este vorba de vre-o vină, răspunde tremurând :

— Nu me mai bate, domnule profesor, eu am făcut, dar îți jur pe ce am mai scump că nu voi mai face nici odată !

*

La un birt intrând un mut ceru să mănânce un biftec. Vădând că băiatul prin toate semnele ce-i făcea, nu-l pricepe ce cere, mutul își rădică mâinile în sus, făcând semn unor corne. Stăpâna birtului îngrijată de acest semn, întrebă pe băiatul de serviciu, ce voește acest domn.

— Nu știu, răspunde el; se vede că întrebă de domnul.

*

Un tiner și-o fată, amândoi săraci, se cununau la biserică, și eră atâta lume, că și curtea eră plină de curioși.

— Ce e aici? întrebă un trecător.

— Se cunună fómnea cu setea.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Prosa lui Eminescu* (»Sărmanul Dionisie») e titlul unei încercări critice datorită dlui G. C. Pencovici, publicist din Craiova. — *Sculptorul Hégel* a înaintat mult cu frumosul basorelief al universității din Iași. — *La Sinaia* e vorba să se facă statua de bronz a reginei Elisabeta.

Avram Iancu, Regele Carpaților. Acesta e titlul unui roman istoric din anii 1848—49, scris de dl I. P. Florentin, profesor de filosofie la liceul din Iași. Cartea se va tipări la București și va fi de vr'o 20 côle de tipar și va costa, cu prenumerațiune, 1 fl. 50 cr. Abonamentele sânt a se trimite la autorul în București, strada vămii nr. 6. Cartea e lucrată după

datele istorice și e îmbogățită cu numeroase și importante fapte și scene, după comunicațiuni noue și inedite, toate istorice și romantice totodată. Ele se urmăză dela nașcerea și până la mórtea lui Avram Iancu.

Trei suveniri. Acesta e titlul unui volum nou, publicat la Cernăuți de dl Constantin de Stamati-Ciurea, membru al institutului literar din Paris, al institutului de bele arte din Viena și al institutului științific din Moscva. Volumul conține trei lucrări : »Victima veacului«, novelă; »Omul enigmatic«, baladă în prosă și »Floricea codrului« legendă. Tóte trei se pretrec în Basarabia, patria natală a autorului. Prețul 50 cr.

Diare noue. »*Junimea Română*« se numeșce o fómie nouă, care a apărut la București sub redacțiunea dlui învățător Emeric Andreescu, pentru cultivarea junimei și a tinerimei sătene. În lunile de véră va eși de doue ori, érna în fiecare duminică. — »*Liberalul*« e numele unui diar nou politic, care a început să iasă la Focșani, director e dl A. Gh. Enescu. — »*Reporter*« e titlul unui nou diar de informații și anunțuri ce va apăre la 15 ale curentei în București.

Teatru și musică.

Știri teatrale și musicale. *Dna Aristita Romanescu* și *dl Gr. Manólescu* petrec la Paris, făcând studii teatrale; în săptămâna viitoare se vor întórce la București. — *Dl C. Nottara* dă repesintațiuni la Brăila cu concursul trupei Marinescu. — *Tenorul Gabriclescu* cântă actualminte la Montevideo în America.

Teatrul Național din București. La Teatrul Național se urmăză cu mare activitate la reparația lojiilor cari sânt din nou tapetate și îndreptate cu fața mai spre scenă. Stalurile de asemenea vor fi reparate. Un nou salon fermé și alte decoruri sânt gata pentru viitoare stagiune. Budgetul stagiunei viitoare este de 300,000 franci. Repetițiunile începură la 15/27 august cu piesa »Martira«, când toți dnii artiști au trebuit să fie în Capitală. »Răpirea Sabinelor« e titlul unei comedii localisată de dl Gusti, piesă ce a fost presintată comitetului teatral.

Excursiune artistică. Ađi la 8/20 august, dl Moceanu a plecat din București la Paris, de unde întâlnindu-se cu dl Petrescu, vechiul seu elev și coleg al dlui N. Velescu, se vor duce la Londra și de acolo la New-York în America. Scopul principal al dlui Moceanu este de a visită școli de gimnastică și scrimă spre a luă cunoștință de nouile metode și aparate și a le introduce în țeră la noi.

Biserică și școlă.

Știri biseroești și școlare. *Dl Avram Fécuarariu*, protopresbiter al Iliei, a fost numit administrator al protopresbiteratului Deva.

Pentru alumnul din Timișóra. Pr. Ssa episcopul Ioan Mețian observând, că numărul tinerilor români dela școlele medie din Timișóra din an în an se imputinéză tot mai mult, și părându-i-se, că pricina acestei imputinări ar fi între altele și neputința multor părinți de a provedé pe fiii lor cu spesele recerute, ér alumnul românesc ortodox de acolo abia póte ajutá patru tineri de asta-dată, a adresat protopresbiteratului din Timișóra o scrisóre, poftindu-l a convocá comitetul alumnial la o consultare și a combiná cu acel comitet: cât ajutor s'ar mai cere ca să

se p \acute{o} tă sustin \acute{e} deocamdată măcar vr'o 12 tineri in Alumneu? Mai departe să afe o localitate corespun-
dătoare pentru un modest internat și apoi un ingri-
gitor, supraveghietor s \acute{e} u prefect.

Șc \acute{o} la română de fete din Șimleu. Cursul șco-
lastic la șc \acute{o} la de fete a Reuniunii femeilor române
selăgene se incepe la 2 septembrie st. n. a. c. Inscrie-
rile se fac la subscrisul in 1-a septembrie st. n. La
inscriere pentru fiecare elevă este a se plăti 3 fl. di-
dactru și 50 cr. competență pentru biblioteca șc $\acute{o$ lei.
Subscrisul se angag \acute{e} ză, că la cererea părinților inte-
resați să se ingrigescă de incvartirarea elevelor din
provincia la familie oneste pe lângă plată moderată.
Șimleu, 19 august 1890. *Andrei Cosma* secretarul Reu-
niunii femeilor române selăgene.

Avis inv \acute{e} țatorilor din diecesa Aradului. Sino-
dul a primit a se pune in aplicare regulamentul pre-
sintat din partea consistoriului aradan referitor la
organizarea Reuniunilor și conferințelor inv \acute{e} țătorești,
spune »Biserica și Șc \acute{o} la.« In urma acestui regula-
ment inv \acute{e} țătorii din diecesa Aradului compun un
corp didactic, care se imparte in trei reuniuni distri-
ctuale, și anume o reuniune districtuală pentru teri-
torul consistoriului din Oradea; altă reuniune distri-
ctuală pentru protopresbiteratele respective inspec-
toratele școlare d \acute{i} n părțile banatice ale consistoriului
din Arad; a treia reuniune districtuală pentru proto-
presbiteratele respective inspectoratele școlare dinc \acute{o} ce
de Mureș ale consistoriului din Arad. Consistoriul din
Arad a pus in lucrare executarea acelu regulamentul,
a convocat pe inv \acute{e} țători pentru constituirea acestor
reuniuni districtuale, și anume inv \acute{e} țătorii din părțile
banatice au să se intrunescă in Timiș \acute{o} ra la șc \acute{o} la din
Fabric in 13/25 august a. c., \acute{e} r inv \acute{e} țătorii de dinc \acute{o} ce
de Mureș au să se intrunescă in Arad la seminarul
diecesan tot in ziua de 13/25 august a. c.

Ce e nou ?

Hymen. *Dl Aurel A. Suciu*, student la universi-
tatea din București, s'a logodit cu dș \acute{o} ra Emilia Alu-
tan-Socol in Reghinul-Săsesc. — *Dl Iosif Cirlea*, pro-
prietar in Alba-Iulia, la 10 august s'a cununat cu
dș \acute{o} ra Natalia Raț in Blaș. — *Dl Grigorie Nic \acute{o} ră* și
dș \acute{o} ra Elena Petru se vor cunună la 19/31 august in
Ibănești in Ardeal. — *Dl dr. Ioan Popovici*, viconotar
la judecătoria cercuală din Orșova, s'a logodit cu
dș \acute{o} ra Ana Galea de Galinăry din Budapesta.

Șc \acute{i} ri personale. *Dl Vasile Alecsandri* sufer \acute{e} ,
după »Universul«, pe lângă b \acute{o} la pe care o are și de
inflamațiunea pic \acute{i} oarelor.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Deș*
va țin \acute{e} adunarea sa generală in 7 septembrie la Deș,
sub presiul dlui August Muntean, secretar dl Petru
Mureșan.

Petrecerea din Tirimia-mare, la 10 august, a
reusit mai bine decăt in anul trecut. Jocul s'a ince-
put cu Ardeleana și a ținut până dimineață. Costumul
național a fost represintat de d \acute{o} mnele și domniș \acute{o} -
rele: Anica Viciu din Nirasteu, Aurelia Viciu din St.
Ana, Aurelia Hărșian din Șeulia-de-câmpie, Maria
Hărșan din Oroiu-de-câmpie, Susana Maior din Ti-
rimia-mare, Laura Aron din Laslău, Silvia Gerasim
din Petrilca-română, Mariți Voda din Ormeniș, Ca-
rolina Maior din Budiu, Aurelia și Volumnia Maior
din V. Odriheiu, Mariți Bartolomeiu din Lăscud. In
pausă opt tineri au jucat Călușerul și Bătuta.

Șc \acute{i} ri militare. Au fost numiți locoțiitori de ofi-
cieri in infanteriă următorii absolvenți ai șc $\acute{o$ lei de
cadeți: *Valeriu Moga* din reg. 31 de infanterie, la reg.
85; *Emil Pop* din reg. 64, in regiment; *Ioan Hidu*

din reg. 64 la reg. 31; *Alexandru Raț* dela reg. 64
la reg. 31. Au fost numiți cadeți: *Emil Somosan* dela
reg. 64, in regiment; *Aurel Damian*, doctor in me-
dicină, elev medic in spitalul garnis $\acute{o$ nei din Sibiu, a
fost numit medic asistent in rezervă.

Neorolog. *Emiliu Vlassa*, funcționar la judecăt-
toria r. cercuală din Blaș, a incetat din viață la 20
august, in etate de 44 ani, lăsând in doliu o familie
mare.

Pentru d \acute{o} mne tinere.

Cum se face un buchet frumos. Cine voeșce
să-și facă un buchet, care nu se strică in decurs de
luni intregi să se urmeze astfel. Să cul \acute{e} gă myosotis
(Nu me uită) și să le puie intr'o farfurie plină cu
apă de pl \acute{o} ie, astfel ca cot $\acute{o$ rele să fie muiate. Să
așede florile in apropierea unei ferestri, pentru ca
să aibă lumină in abondanță. Apoi să se improspe-
teze in m \acute{e} sura in care se evapor \acute{e} ză. După trei s \acute{e} p-
t \acute{e} măni va observă răd \acute{e} cini subțiri ca un fir și albe
la partea inferi \acute{o} ră a florii, care este scăldată de apă.
Ele vor formă cu incetul un fel de țesătură d'asupra
apei. Florile vor remăn \acute{e} prospete, afară de acelea
care erau deja pr \acute{e} avansate in inflorire, când au
fost culese.

**Curățirea diamantelor și celorlalte pietre
souple.** Spre a curăți diamantele și celelalte pietre
scumpe trebuie să le sp \acute{e} lăm cu săpun și să le frecăm
bine cu o c \acute{a} rpă și după ce le-am uscat in praf de
lemn tăiat cu ferestrăul, să le frecăm incetișor cu o
piele de m \acute{a} nușă fină și m \acute{o} le. Se pot curăți cu o
periuță fină și praf alb de Spania fin pisat.

Trandafirul schimbător. Puneți puciosă pisată
pe c \acute{a} rbuni, și d'asupra vaporilor ce se vor desvoltă,
espuneți un trandafir roșu inflorit bine. El se va albi
numai decăt. Cufundând apoi trandafirul cu c \acute{o} dă cu
tot in apă, după 5-6 ciasuri îl vom ved \acute{e} redobân-
dindu-și col \acute{o} rea.

Higienea.

Mușcătura de viperă. Se face o legătură strinsă
intre rană și inimă și prin ap \acute{e} sare se face să s \acute{a} n-
gereze rana, pe urmă se sp \acute{e} lă cu apă; apoi se arde
cu amoniac, turnându-l peste rană. După ac \acute{e} sta se
l \acute{e} gă rana cu c \acute{a} rpe inmuiate in apă amoniacală, s \acute{e} u
amestecătură de dou \acute{e} lingurițe de unt-de-lemn și
una de amoniac licvid. Pe dinăuntru, se dă amoniac
in dosă de 50 centigrame s \acute{e} u 12 picături intr'o lin-
gură de apă, la fiecare cias. Asemenea se dau și ex-
citante, ca rachiul, vin.

Contra durerii de cap. Antipyrina 1 gram cu
bulinuri s \acute{e} u topită in puțină apă aromatisată. \acute{E} tă
formula cea mai intrebuintată pe care o g \acute{a} sim in-
tr'un diar frances spre a face să dispară negii. Sabine
pulveris \acute{e} e, in părți egale. Vert-de-gris-pulv. Ameste-
cați și puneți pe negi.

Intepături de insecte. Se aplică repede peste
partea intepată scuipat s \acute{e} u apă sărată, s \acute{e} u apă amo-
niacală s \acute{e} u chiar și o picătură de amoniac. Nu tre-
buie să frecăm pielea intepată, și decă insecta și-a
lăsat in rană acul trebuie să-l sc \acute{o} tem cu o lanțetă.
Decă durerea urm \acute{e} ză trebuie să sp \acute{e} lăm partea unde
ne d \acute{o} re cu apă amoniacală in proporție de o parte
amoniac și nouă părți apă.

Alimente nerv \acute{o} se. Ca să așite m \acute{e} ța creerilor și
a nervilor, ca să ne invoioșască viața serveșce f \acute{o} rte
mult alimentele nerv \acute{o} se, ca: vinul, licorurile, caf \acute{e} ua,
c \acute{e} iu, ciocolata, tutunul, etc. Mama de familie, in

pregătirea mâncărilor dîlnice, trebuie să știe că regimul cel mai deseversit e acela în care toate aceste elemente: pastice, fabricătoare de carne, respiratorii său combustibile și nervoase (excitante), sînt reprezentate, dar în care carnea ocupă partea principală: »este prin urmare o dietă amestecată cu predominarea alimentelor animale.« Trebuie să știe asemenea că la femeile alimentele animale și vegetale pot fi în proporțiuni aproape egale.

Gura. Muma bună va învăța pe copii ei să se spele în fiecare dimineață în gură cu apă rece sau caldicioasă amestecată cu două trei picături de spirtose. Puțină apă aromatisată cu câteva picături de mentă, înlătură mirosul urit al gurei și întărește gingiile, de starea bună a cărora atîrnă conservarea dinților.

Felurimi.

Cel mai bogat chinez. Dilele trecute a murit la Peking cel mai bogat chinez. El se numea Howgna și până la 1882 a fost singurul stăpîn, singurul mare negustor în portul dela Canton. Încă înainte de asta cu 50 ani el avea 26 milioane dolari și când la 1841 Hugh Gongh a cerut locuitorilor din Canton un milion dolari despăgubiri de rebel, el fără a mai aștepta să fie rugat a plătit singur această sumă. S'a procedat, după mórtea lui, la inventariul averii sale. Vor trebui doi trei ani până ce se va pute face acest inventar, lucrând chiar 30—40 ómeni de-odată.

Pentru a stérpi șórecii. Șórecii, animali roșători, fac mari stricăciuni, roșînd ori-ce, ba unii mănâncă pui de găină, boboci de găscă etc., roșînd și rădăcinele plantelor la semănături, în fine nimic nu pòte scăpa de lăcomia lor, făcîndu-ne multă pagubă în economia noastră. Ca să se scape cineva de ei, va face în modul următor: Să taie mărunțel mai mulți bureți ordinari de șters tabla, apoi să-i prăjescă în tîgae amestecați cu seu și cu șoriciciocă (otravă arsenic), și astfel să se pue la fiecare gaură de șórece (ferindu-se de a apuca paserile, pisicile etc.) și li se pune și un vas cu apă în apropiere de vasele cu bureți. Ei mănîcînd bureții cari sînt unsuroși din cauza seului și dulci la început din cauza arsenicului, îi mănîncă cu mare lăcomie; dar șoriciciocă începînd a-și face efectul pișcîndu-i la stomac, caută apă spre apotoli arsurile; dar bînd apă, bureții își măresc volumul, umflînd șórecii cari beau mereu până mor umflați din cauză că nu pot mistui bureții. Veți încercă, căci prin esperințe, s'au descoperit multe taine ale naturei.

Florile de primăveră. Societatea botanică din Edinburg se ocupă de mai mulți ani cu studiarea și observarea timpului în care încep să înflorească florile de primăveră, și ce efect are lumina sórelui și timpul în care înflorește asupra florilor. Eță ce au aflat: Înflorirea celor mai multe flori depinde dela timp, așa că se întemplă ca aceeași flóre să înflorească cu o lună mai de grabă sau mai tîrziu, după cum e timpul, frumos ori urit. Așa în anul 1853 și 1855 florile au înflorit cu o lună mai tîrziu ca în alți ani, din cauză că se desprimăverase fòrte tîrziu. Cea din urmă înflorire tîrziă a fost în Scoța, la 1870, când florile au întîrziat o lună. Cea mai de timpurie înflorire a fost la 1858, 1866, 1869, 1874 și 1886. În grădina botanică din Edinburg sînt 1000 soiuri de plante, ceea ce se crede că represintă întreaga floră din Englitera. Din aceste plante 161 au flori albe, 341 galbene, 144 roșii, 96 carmin, 76 albastre. Dintre flori, mai timpurii sînt cele albastre, urmînd apoi cele albe și la urmă cele roșii și galbene.

Cel mai bătrîn pom din lume. După afirmarea

unui călător, misionarul Iones, cel mai bătrîn pom din lume se găsește în insula Ceylon, aproape de orașul Anuradhapura. Acest pom este lângă locuința regilor Singhali. Pomul se numește Bo, și este așa dîcînd obiectul de adorațiune al indigenilor. Impregiurul pomului, care e d'o mărime și grosime colosală, este făcut un grilaj de fer. Nimeni nu are voiă să rupă nici măcar o frunză din pom și toți se simt fericiți a putea turnă o cană de apă la rădăcina lui.

Aurul și argintul din lume. După o statistică ce s'a publicat la anul 1888, în acel an s'a scos din toți munții de pe continente 100,000 kilograme aur. Din acest aur 50 tone de aur cade pe statele unite din America. Urmînd apoi Australia cu 42 tone, Rusia cu 32 tone, China cu 6,771 kilograme, Africa 6771, Chili 2395, Columbia 2259, Canada 20061, Germania cu 1887, Austria și Ungaria cu 1810 kilograme, Mexic 1420, Japonia 564, Brasilia 331, America de mijloc, Englitera 220, Italia 160, Svedia 76, Argentina și Turcia cu 10 kilograme. — În privința argintului, cel mai mult argint îl au tot Statele unite din America unde se află 1424 tone, Mexic 995,500 k., Chili 264, Peru 75, Bolivia 64 tone. În Austria, Italia și alte țeri de prin Balcani, este argint puțin. Mai puțin argint se află în Africa.

Electricitatea și gândacii de mătase. În Italia s'a făcut experimența de electricitate pòte sau nu are efect asupra dezvoltării ouelor gândacilor de mătase. Resultatul a fost că se pòte de satisfăcător. E destul ca ouele să fie supuse curentului electric 8—10 minute, pentru ca astfel viermii să esă cu 10—12 zile mai înainte. Afară de acestea se ajunge încă un mare avantaj: dintre ouele supuse curentului electric reman bune și sănătose cu 40 la sută mai multe decît cele neelectrisate. S'a făcut, la Padua, experimența și cu ouele de găină. Resultatul și aici a fost uimitor de satisfăcător.

Canare roșii la pene. Un german, cu numele Sanervram scrie într'un număr al foii »Chemische Centralblatt« că deăa li se dă păsărilor canare să mănance ardei roșu, culórea penelor lor se schimbă în roșu. Efectul acesta îl produce materialul coloriv din ardei. E de observat înse, că numai decă ardeii se dă când e mai verde, când deci e mai plin de umezélă, are efectul de a roși penele.

Ceasornicul amorului. Într'o dî veni un tinêr englez bogat la celebrul ciasornicar din Páris, Breguet, un artist în meseria sa, și dîse: — Domnule, aș vré un ciasornic, care să conțină portretul meu. — Nimic mai ușor, domnule. — Inse eu voi dărui ciasornicul și aș dorí să știu la întórcerea mea de câte ori acea persónă a deschis ciasornicul în lipsa mea; vréu să mai știu, cît timp a stăt deschis totdeuna sau cît timp s'a uitat la portretul acea persónă. Breguet zîmbiă. Ciasornicul fu făcut; tinêrul și gelosul amores îl dărui amantei sale și plecă. La întórcerea sa lucrul cel dintîu fu să examineze ciasornicul miraculos și vîdă că fusese deschis dîlnic de 3—4 ori, adese ori și peste nópte. Plin de bucurie englesul se cunună indată. Un au după căsătorie fu silit să plece erăși la drum. lipsi 12 zile, se întorse acasă, luă ciasornicul și vîdă, că nici nu eră întors, d'apoi să fi fost deschis vre-odată.

Nevéstă, soție, dómna. Când doi se însoră din dragoste, devin bărbat și nevéstă; când fac o alianță de conveniență, soț și sóță; când se însoră din impregiurări, domn și dómna. Nevéstă își iubește bărbatul, sóța îl cruță, și dómna îl toleréză. Pentru tine ai o nevéstă, pentru amicii casei o sóță, și pentru societate o dómna. Bărbatul la hólă este ingrigit de iubita lui nevéstă, de sóță cercetat, și dómna... din

timp in timp se înormeză de starea lui. Gospodăria o face nevêsta, casa se itreține de sôtă, și dômna dă tonul in societate. Te plimbi cu nevêstica ta, călêto-reșci cu sôtă, și faci excursiuni cu dômna. Grigile le imparți cu nevêsta, banii cu sôtă, și faci datorii cu dômna. La môrtea ta, te plânge nevêsta, te jeleşce sôtă, și dômna pôrtă dolii.

Frumusețea in Maroc. In orient, și așa și la Maroc, prima calitate după care se judecă frumusețea femeescă, e ca femeia să nu fie slabă. La Maroc deci nici nu pôte să se presinte la concurs decât femeile grase. Făcându-se educațiunea tinerilor fete, se pune o deosebită ingrigire pentru ca ele să fie făcute grase. Așa că fetele cari cântăresc 60—70 kilo trec între cele frumôse. D'aceea li se dă o grămadă de prăjituri și dulceturii să mânance și nu le permite ca să mișce. Ele trebuie să mânance mereu. După ce numai pot mânca, li se dă pâne môle muiată in cafea nêgră și zamă de portocală. După cum scrie un călêtor spaniol, fetele se ingrașă chiar cu sila. Li se dă câte o sută gogoși făcute din pâne môle și ciresi, din care se ingrașă in câteva sêptemâni.

Peșoi cari fao cuiburi. In mai multe ape din Rusia traesece un soiu de peșce care din causă că e mic și are ôse multe nu se pré mânăncă, dar cu tôte acestea a atras privirea ômenilor din cauza însușirilor sale particulare. Peșcele acesta își face cuib. Nu inse pentru a se apêră de dușmanii sei sêu pentru a se odihni, ci numai pentru a-și depune ouele. Când vine primăvera, el adună erbă, și alte plante de apă, și-și face un cuib mare cât e pumnul. Ceea ce este curios, că acest cuib nu-l face peșcele de secs feminin, ci cel de secs masculin. Isprăvind cuibul, masculul se duce și caută feral, pe care le introduce pe rënd in cuib pentru ca să ouă in el. Când se apropie timpul ca icrele să invie, să se desvolte din ele peșcii, peșcele stă aprôpe o lună in cuib și ingrijeșce de pui. Îi apêră de dușmanii cari sânt femelele de peșce.

Cei mai pasionați vegetariani sânt de sigur locuitorii provinciei Anaserin din California. Ei merg până acolo cu vegetarismul lor, încât nici chiar legumele nu le gâtesc cu hucate, nu le ferb, ci le mânăncă uscate. Lapte și oue nu mânăncă de loc. Au o adevêrată onôre de tot ce nu este plântă. Ei au convingerea ce fierbând ori prăjind ceva la foc, nu face decât să strice gustul plantelor, focul consumând elementele altherice din plante, elemente atât de mult foleitôre organismului omului. Dejunul lor de veră este de ordinar castraveți, porumb verde, persice, mere, struguri și alte fructe. Êrna d'asemeni nu mânăncă decât fructe uscate, precum și alte legume pe cari le usucă încă de cu veră. Cea mai mare plăcere in bucate o au când mestecă fructele uscate cu zamă dulce de diferite fructe, ca zamă de fragi, de portocale etc. Toți acești vegetariani sânt de altfel ômeni sântoși și puternici.

Dumneșul cernelei. Câtă stimă și considerațiune au chinezii chiar și pentru cernelă, se pôte vedea și d'acolo, că ei au ridicat și cernelei un Dumneșu, pe care îl adoră tot atât de mult ca pe oricare alt deu. Lui îi atribue descoperirea cernelei și sepiei. In mai multe orașe ale Chinei sânt ridicate și temple deului cernelei.

Căsătoria la turomani. Societatea regală de geografie din Londra a dat acum câteva zile, la teatrul universității, o serată, in cursul căreia generalul șir Pater Lumsden, reintors de curënd din Afghanistan după ce a ținut o interesantă conferință asupra

movarurilor poporațiunii turcomane, care locuiesc in nordul Heratului. După povestirea sa, femeile turcomane sânt de timpuriu obișnuite la lucru. Când s'au logodit, își fac singure trusoul și pe cât este cu puțință articolele viitorului lor menagiu, până chiar și covôrele și mobilele. După obiceiul local, logodnicul dă mai nainte de nuntă părinților fetei un dar, de ordinar consistă din 100 de berbeci; cu tôte acestea, darul se pôte face și in bani. După ce viitorul soț s'a înțeles in această privință cu părinții fetei, organizează pentru celebrarea căsătoriei curse de cai sêu alte serbări, cari ar plăcé amicilor sei. In urmă gâtesce o cămilă cu tôte trebuințioșele, pe care o trimite viitôrei sale soții și care trebuie să jôce un rol ôre-care in ziua nuntii. In acea zi logodnica șede pe un covor inaintea unui cort, incungiurată de membrii familiei sale. Membrii familiei viitorului soț vin atunci pentru a o luă, dar amicele logodnicei se opun ca să nu o ia aruncându-le in cap oue crude și alte proiectile; femeile mai in vêrstă iau parte la luptă aruncând in vâlmășală lămâi și struguri și vâlmășela devine generală. In mijlocul luptei soșeșce logodnicul care se aruncă printre grupele luptătorilor, liberăză pe viitôrea lui soție și o urcă pe cămila, de care am vorbit. Indată fiecare își pune armele jos și logodnicul își duce logodnica in mijlocul felicitărilor și al strigătelor de bucurie ale asistenților.

Dragoste ruso-nemțoșă. Marea iubire ce au Slavii pentru Nemți a devenit proverbială. Chiar cuvântul cu care sânt botezați Nemții este fôrte drăgălaş: »Nemț« insemnăză »mut.« Obiectele pe cari Slavul nu le pôte suferi, le insemnăză cu adiectivul »nemțesc.« Șobolanul este numit de cătră Cehi »șorece nemțesc«; măceșul in multe locuri din Bohemia este numit »trandafir german.« La Ruși obrășnicia la culme este după obiceiul german. Rusul ăice: »Pentru rușinea lumii, după cuviința germană.« Mai vêrtos inse in proverbe se arată iubirea Slavilor pentru Nemți: »Dumneșu invêță pe ômeni, și dracul pe Nemți.« »Nemțul se prinde ca buruiiana, ori unde îl pui.« »Este Nemț, nu-i crede.« Când este vorba de societate, Nemțul mai bine se lasă să fie spênzurat.« »Și mânăncă varza ca Nemțul.« Galițianul ăice: »Nemțul domnișor este un mișel.« Polonul ăice: »Nici Nemțul cel prost nu cade din bancă.« »Unde o fi Nemțioică, este falsitate.« »Mai bine dușmănie turcescă decât iubire nemțescă«, ăice Croatul. »Nemțul numai atunci va fi prietenul Cehului, când șarpele se va încălđi pe ghiață.« »N'are Nemțul gând bun față cu Slavul«, ăice Rusul, și »nu te așteptă, când este vorba de limba slavă, la nici un bine dela Nemți.« Mai pe sus inse de toți Slavii remăne tot Rusul când ăice: »Înima ți se ușurêză, când injuri pe Nemți«, și »Căți Ruși, atăți trunchi, căți Nemți, atăți câni.

Călindarul sêptemânei.

Diua sêpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sôrele
Dumineca a 13 d. Rosali Ev. dela Matei c. 21 gl. 4, a inv. 2			res. ap.
Duminecă	19 Mart. Andrei	31 Rebeca	5 19 6 41
Luni	20 Prof. Samuil	1 Sept. Egidus	5 20 6 39
Mărți	21 Apost. Tadeu	2 Enraim	5 21 6 38
Mercuri	22 Mart. Agatonie	3 Serafina	5 22 6 35
Joi	23 Mart. Lupu	4 Rosalia	5 23 6 34
Vineri	24 Mart. Eutichie	5 Natanail	5 24 6 32
Sâmbătă	25 Apost. Vartolomeiu	6 Magnus	5 26 6 29

➡ Pentru numerul acesta nu ne a sosit clișeul comandat; de aceea cerem scusele cetitorilor nostri.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.